

Miljödepartementet

Ordning och reda på avfallet

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten ställer sig positiv till de redovisade förslagen och tillstyrker i huvudsak att de genomförs. Nedan utvecklas Åklagarmyndighetens synpunkter på specifika delar av förslagen, med fokus på förslagen till ändrade bestämmelser i miljöbalken.

5.3. Lagring av icke-farligt avfall som en del av insamling

Åklagarmyndigheten noterar ett förmodat skrivfel inom förslagsrutan, sista punkten (3). Där står "10 000 ton" men det borde av allt att döma rätteligen stå "10 ton".

11 Skyndsamhetskrav vid brottsmisstanke

Åklagarmyndigheten avstyrker förslaget.

Den nuvarande bestämmelsen i 26 kap. 2 § miljöbalken om anmälningsskyldighet vid misstanke om brott är väl inarbetad. Enligt vad Åklagarmyndigheten erfarit har den i nuvarande lydelse fungerat väl och har inte medfört några särskilda problem med sena anmälningar. Promemorian pekar inte heller på någon sådan problembild. Skälen för lagändringen framstår som oklara.

De brister som däremot kan förekomma i fråga om brottsanmälningar från tillsynsmyndigheterna är att de ibland innehåller för få uppgifter eller på annat sätt är dåligt underbyggda. Vidare finns stundtals en motsatt problematik i att tillsynsmyndigheten ger in ett mycket omfattande men ostrukturerat material. Det är viktigt att framhålla att kvaliteten på åtalsanmälningarna i praktiken ofta är avgörande för möjligheten att lagföra överträdelse.

Åklagarmyndigheten befarar att ett uttryckligt skyndsamhetskrav riskerar att medverka till sämre kvalitet på anmälningarnas innehåll och struktur. Då inga vägande skäl redovisats för ändringen avstyrker myndigheten därför förslaget.

12 Sanktioner för överlämning av avfall till behörig mottagare

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget. Åklagarmyndigheten ser dock behov av ett förtydligande av bestämmelsens omfattning.

Den föreslagna bestämmelsen om straff för den som lämnar avfall till någon som inte gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för avfallshanteringen fyller ett gott syfte. Ett beställaransvar kan förväntas bidra till ökad kontroll och ett minskat utrymme för illegala verksamheter. Utifrån de skäl som nu redovisats och de problem som förslagen önskar komma tillrätta med framstår valet av straffsanktion alltså som en lämplig lösning.

Omfattningen av beställaransvaret framstår dock inte som alldeles tydligt. Enligt vad Åklagarmyndigheten förstår är det vanligt att avfall omhändertas och behandlas av olika aktörer i flera efterföljande led. Den ursprungliga avfallsproducenten kanske lämnar avfallet till en transportör som i sin tur lämnar avfallet till en eller flera anläggningar för t.ex. sortering eller återvinning. Ytterligare hanteringsled lär kunna förekomma innan avfallet är färdigbehandlat.

Som Åklagarmyndigheten uppfattar förslaget i denna del skulle skyldigheten att kontrollera anmälningar eller tillstånd och att lämna avfallet till behöriga mottagare enbart gälla ett led, dvs. den till vilken avfallet närmast överlämnas. Beställaransvaret skulle, med en sådan tolkning, inte innefatta eventuella efterföljande led i hanteringen. Det är också den tolkning som enligt Åklagarmyndigheten är att föredra som en rimlig avgränsning av straffansvaret.

Det som närmast ger upphov till frågan om ansvarets tänkta omfattning är att utredningen i denna del indirekt hänvisar till bestämmelsen i 15 kap. 11 a § miljöbalken, där den ursprungliga avfallsproducenten åläggs ett ansvar för att avfallet genomgår en fullständig behandling i enlighet med avfallshierarkin. Om den nu föreslagna straffbestämmelsen tar sikte på ett beställaransvar som omfattar alla följande led i avfallets hantering finns det anledning att fästa uppmärksamhet på att en sådan utvidgning av ansvaret skulle kunna bli mycket omfattande och avse aktörer till vilka avfallslämnaren saknar en egen avtalsrelation.

Detta yttrande har beslutats av chefen för Utvecklingscentrum, överåklagaren Lennart Guné, efter föredragning av kammaråklagaren Kerstin Eriksson. I den slutliga handläggningen av ärendet har också överåklagaren Mikael Björk deltagit.

I ärendets handläggning har underlag inhämtats från Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål genom vice chefsåklagaren Jörgen P Lindberg.

På Åklagarmyndighetens vägnar

Lennart Guné

Kerstin Eriksson

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättsavdelningen
Biblioteket